

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ «ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ: Ζ ΚΥΚΛΟΣ- ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ Ι», ΧΕ ΕΞΑΜ. 2019-10**

26-11-19

**ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΕΞΑΛΕΙΨΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΜΑ Χ.ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Αξιότιμη κ. Σοφία Βούλτεψη, Βουλευτή, Πρόεδρο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής

Αξιότιμη κ. Μαρία Συρεγγέλα, Γενική Γραμματέα Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

Αξιότιμη κ. Ιωαννίδου και αξιότιμες κυρίες εκπρόσωποι των γυναικείων οργανώσεων,

Αγαπητοί μου φοιτητές και Αγαπητά Μέλη του Εργαστηρίου μας,

Είμαι στην πολύ ευχάριστη θέση να σας καλωσορίζω στη σημερινή εκδήλωση που αν και εντάσσεται στο πλαίσιο του Σεμιναρίου μας, είναι αφιερωμένη στην παγκόσμια ημέρα εξάλειψης της βίας κατά των γυναικών και χαίρομαι που αποτελεί συνδιοργάνωση με την ελληνική αντιπροσωπεία του ευρωπαϊκού λόμπυ γυναικών.

Ωστόσο, η ευκαιρία για την οποία συναντιόμαστε δεν μας κάνει καθόλου ευτυχείς, εφόσον οι λόγοι που συντηρούν την αναγκαιότητα ύπαρξης μιας παρόμοιας παγκόσμιας ημέρας συνεχίζουν να υφίστανται.

Τα αφιερώματα των ημερών είναι πολλά. Τα στατιστικά στοιχεία εύγλωττα και ανησυχητικά. Οι εθνικές και ευρωπαϊκές ηλεκτρονικές εκδόσεις αποτυπώνουν ανάγλυφα τις διαστάσεις του προβλήματος σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι καλεσμένοι μας θα σταθούν, εξάλλου, στα ειδικότερα θέματα. Γι' αυτό και θα προτιμήσω να αναφερθώ εντελώς συνοπτικά σε κάποιους προβληματισμούς που συναρτώνται με την παγκόσμια αυτή ημέρα.

Σε λίγες ημέρες εισερχόμαστε -αισιώς- στην τρίτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα. Ενός αιώνα που ταυτίστηκε με τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης, με πολέμους και ανθρωπιστική και οικονομική κρίση. Στο παραγμένο αυτό περιβάλλον, οι πρώτοι που κλονίζονται είναι οι θεσμοί και οι αξίες στις οποίες βασίζονται. Ο δυτικός πολιτισμός, στηρίχθηκε παραδοσιακά στην αξία του ανθρώπου, όπως αυτή θεμελιώθηκε στην αρχαία Ελλάδα και εξελίχθηκε μετά το διαφωτισμό και τη γαλλική επανάσταση στα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτά αποτέλεσαν τη βάση του νομικού και πολιτικού πολιτισμού μας και είναι τα μόνα που έχουν οικουμενικό χαρακτήρα, εφόσον αφορούν κάθε ανθρώπινη ύπαρξη και ανάγουν σε υπέρτατη αξία την προστασία της ανεξάρτητη από κάθε μορφή διαφορετικότητας και ενάντια σε κάθε δυσμενή διάκριση εξαιτίας της.

Τις αρχές αυτές ενσωμάτωσαν όλα τα σύγχρονα συντάγματα και όλα τα σύγχρονα εκπαιδευτικά προγράμματα. Βάσει αυτής κοινωνικοποιήθηκαν -ή θεωρούμε πως κοινωνικοποιήθηκαν- γενιές ολόκληρες πολιτών των δυτικών τουλάχιστον κοινωνιών. Βάσιμα, λοιπόν, θα αναμέναμε ότι οι διακρίσεις βάσει φύλου θα είχαν εκμηδενισθεί, ειδικά μετά τη δεκαετία του 60-70 και τη γυναικεία

χειραφέτηση. Αντ' αυτού, όμως, πολλοί είναι αυτοί που ισχυρίζονται ότι βρισκόμαστε μπροστά από μια νέα όξυνση που αξίζει να μελετηθεί για την εξήγηση και προέλευσή της. Πρόκειται, πράγματι, για μια αναβίωση της πατριαρχικής κοινωνίας ή μήπως ζούμε σε μια νέα εποχή σύγκρουσης των φύλων και, όπως σε κάθε σύγκρουση, υπερτερεί το ισχυρότερο ή και τα δύο? Σε κάθε περίπτωση, όμως, το πρόβλημα παραμένει και είναι κοινό: η ανισότητα και η σύγκρουση. Και πόσο απρόσμενο να μιλάμε στη σημερινή εποχή για επιβολή του ενός φύλου στο άλλο λόγω σωματικής δύναμης, ως εάν η ισότητα των δικαιωμάτων και ο σεβασμός του άλλου εξαρτάται από το μυικό του σύστημα...!

Έτσι, πολλές είναι οι γυναίκες, τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι που γίνονται θύματα εντός του οικογενειακού τους περιβάλλοντος, εκεί δηλαδή που θα έπρεπε να αισθάνονται πιο ασφαλείς. Μιλώντας για τις γυναίκες, ειδικότερα, η θυματοποίησή τους συναρτάται -πλην της ψυχικής- τόσο με σωματική όσο και με σεξουαλική κακοποίηση, ενώ δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που καταλήγουν σε ανθρωποκτονία.

Στη δυσμενή αυτή διαπίστωση βασίζονται και οι σύγχρονες αναφορές στον αμφιλεγόμενο όρο «γυναικοκτονία», τον οποίο χρησιμοποίησε πρώτη φορά η Diana Russell το 1976 και αναφέρεται ουσιαστικά σε εγκλήματα μισαλλοδοξίας που οδηγούν κάποιον να σκοτώσει μια γυναίκα επειδή είναι γυναίκα. Έτσι, δεν αφορά κάθε περίπτωση ανθρωποκτονίας με θύμα γυναίκα, όπως συχνά γίνεται τον τελευταίο καιρό. Σε κάθε περίπτωση, ο νεολογισμός αυτός δεν θα πρέπει να αποτελέσει πίεση για τυχόν νέα ποινική πρόβλεψη για δύο τουλάχιστον λόγους: πρώτον διότι, όποτε ο κώδικας μας προβλέπει ειδική διάκριση στην ανθρωποκτονία, όπως στην παιδοκτονία- το κάνει

για να υπάρξει επιεικέστερη αντιμετώπιση, εφόσον η ανθρωποκτονία επισύρει τη βαρύτερη ποινή. Έτσι, δεν θα προσέθετε τίποτα η αναφορά στο φύλο του θύματος. Αντίθετα, και αυτός είναι ο δεύτερος ουσιώδης λόγος, η αντικατάσταση του όρου «ανθρωποκτονία» με τον όρο «γυναικοκτονία» περιλαμβάνει μια διάκριση της γυναίκας από τον άνθρωπο, η οποία και ανυπόστατη είναι και παράλογη.

Όπως πολύ σωστά διατύπωνε στεντόρεια η αείμνηστη Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, κάθε προσβολή των δικαιωμάτων των γυναικών αποτελεί προσβολή των δικαιωμάτων του ανθρώπου και στη βάση αυτή πρέπει να αντιμετωπίζονται κάθε είδους προσβολές και διακρίσεις που αυξάνονται και οξύνονται λόγω και της πολιτισμικής ετερογένειας που απορρέει από τις μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών στο πλαίσιο προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών από χώρες που η θέση της γυναίκας είναι δυσμενής. Στο πλαίσιο αυτό, δυσχεραίνεται περαιτέρω η εξεύρεση ελάχιστης συναίνεσης για την εξάλειψη διακρίσεων λόγω φύλου και προσβολών της αξιοπρέπειας αλλά και της σωματικής ακεραιότητάς τους λόγω βλαπτικών για τα δικαιώματά τους παραδόσεων. Παρότι η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης *«Για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας»*, η οποία στην Ελλάδα κυρώθηκε με τον Ν. 4531/2018, έχει ενισχύσει την ποινική νομοθεσία για την αντιμετώπιση εγκλημάτων που διαπράττονται σε βάρος των γυναικών (ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων, *stalking*, «εγκλήματα τιμής»), υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να γίνουν και σίγουρα δεν μπορούν να επιτευχθούν μόνο μέσα από την ποινική οδό αλλά και μέσα από συντονισμένη προσπάθεια αλλαγής της νοοτροπίας και μη υπαναχώρησης των σημαντικών κερτημένων του πολιτισμού μας έναντι πιέσεων προς την

κατεύθυνση ανοχής ή αποδοχής πρακτικών που υποβιβάζουν τη θέση της γυναίκας έναντι του άνδρα από όπου κι αν προέρχονται.

Οι προβληματισμοί που απορρέουν από την παγκόσμια αυτή ημέρα δεν ολοκληρώνονται εδώ. Όμως, οι εκλεκτοί καλεσμένοι μας θα αναφερθούν από την πλευρά τους στα θέματα που αφορούν πολλά σημεία και ο εισηγητής μας θα εστιάσει σε μια ακραία μορφή καταπάτησης της αξίας του ανθρώπου, αυτήν της εμπορίας και σεξουαλικής του εκμετάλλευσης λόγω του γυναικείου φύλου του. Στο θέμα αυτό είναι αφιερωμένη και η σημερινή προβολή μας και στη συζήτηση που θα ακολουθήσει, θα υπάρχει το περιθώριο να τοποθετηθούν όσοι το επιθυμούν.

Συγχαίρω τις γυναικείες κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις για τον αγώνα τους και εύχομαι να είναι κοντά η στιγμή που δεν θα χρειάζεται να υπάρχει αυτή η παγκόσμια ημέρα επειδή δεν θα υπάρχει βία κατά των γυναικών.